A TANÁCS AJÁNLÁSA

(2011. július 12.)

az Egyesült Királyság 2011. évi nemzeti reformprogramjáról és az Egyesült Királyság 2011–2014 közötti időszakra vonatkozó aktualizált konvergenciaprogramjáról szóló tanácsi véleményről

(2011/C 217/04)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 121. cikke (2) bekezdésére és 148. cikke (4) bekezdésére,

tekintettel a költségvetési egyenleg felügyeletének megerősítéséről és a gazdaságpolitikák felügyeletéről és összehangolásáról szóló, 1997. július 7-i 1466/97/EK tanácsi rendeletre [1] és különösen annak 9. cikke (3) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására,

tekintettel az Európai Tanács következtetéseire,

tekintettel a Foglalkoztatási Bizottság véleményére,

a Gazdasági és Pénzügyi Bizottsággal folytatott konzultációt követően,

mivel:

(1) Az Európai Tanács 2010. március 26-án jóváhagyta a Bizottság „Európa 2020” elnevezésű, a foglalkoztatást és növekedést célzó új stratégia elindításáról szóló javaslatát, amely stratégia a gazdaságpolitikák fokozott összehangolása révén azokra a kulcsfontosságú területekre összpontosít, amelyeken fellépésre van szükség annak érdekében, hogy Európa növelhesse a fenntartható növekedés és a versenyképesség területén rejlő lehetőségeit.

(2) A Tanács 2010. július 13-án elfogadta a tagállamok és az Unió gazdaságpolitikáira vonatkozó átfogó iránymutatásokról szóló ajánlást (2010–2014), 2010. október 21-én pedig elfogadta a tagállamok foglalkoztatáspolitikáira vonatkozó iránymutatásokról szóló határozatot [2], amelyek együtt alkotják az „integrált iránymutatásokat”. A tagállamok felkérést kaptak, hogy nemzeti gazdaság- és foglalkoztatáspolitikájukban vegyék figyelembe az integrált iránymutatásokat.

(3) A Bizottság 2011. január 12-én elfogadta az első éves növekedési jelentést, amely az Európa 2020 stratégiára épülve az EU-ban követett gazdasági kormányzás új ciklusának kezdetét jelenti, és elindítja az előzetes és integrált gazdaságpolitikai koordináció első európai szemeszterét.

(4) Az Európai Tanács 2011. március 25-én (a Tanács 2011. február 15-i és március 7-i következtetéseivel összhangban és a Bizottság éves növekedési jelentésének fényében) jóváhagyta a költségvetési konszolidáció és a strukturális reformok prioritásait. Hangsúlyozta, hogy elsőbbséget élvez majd a költségvetések megszilárdítása, a költségvetési fenntarthatóság helyreállítása és a munkanélküliség munkaerő-piaci reformokkal való csökkentése, valamint az, hogy az Unió újabb erőfeszítéseket tegyen a növekedés felgyorsítása érdekében. Felszólította a tagállamokat, hogy ezeket a prioritásokat konkrét intézkedések formájában építsék majd be stabilitási vagy konvergenciaprogramjukba, valamint nemzeti reformprogramjukba.

(5) Az Egyesült Királyság 2011. április 28-án benyújtotta a 2011–2014 közötti időszakra vonatkozó, 2011. évi aktualizált konvergenciaprogramját, valamint 2011. évi nemzeti reformprogramját. A kapcsolódási pontok figyelembevétele érdekében a két program értékelésére egyidejűleg került sor. Az Egyesült Királyság konvergenciaprogramja először tartalmazta az új, független Office for Budget Responsibility (Költségvetési Felelősség Hivatala – OBR) által adott gazdasági és pénzügyi előrejelzéseket, amely kedvezően fogadott előrelépés az Egyesült Királyság pénzügyi keretrendszerében.

(6) Az Egyesült Királyság nagy méretű, globálisan integrált pénzügyi szektora és a háztartások eladósodottságának magas szintje miatt különösen nagy mértékben ki volt téve a nemzetközi pénzügyi válságnak. A GDP 2008-ban 0,1 %-kal, 2009-ben 4,9 %-kal csökkent. Az Egyesült Királyság kormánya erőteljesen beavatkozott a banki szektor támogatása érdekében és az egész ágazatnak rendkívüli kiegészítő likviditást biztosított. Az államháztartási hiány két év alatt 8,5 százalékponttal növekedett, 2009-ben a GDP 11,2 %-ára. A munkanélküliségi ráta a 2007. évi 5,3 %-ról 2009-re 7,6 %-ra emelkedett. A negyedéves növekedés 2009 negyedik negyedében tért vissza, bár a teljesítmény elmaradt a válságot megelőző csúcsértéktől. A rövid távú kilátások szerint az erőteljes vállalati beruházásoknak köszönhetően mérsékelt növekedés és a nettó export árfolyamon alapuló fellendülése várható. A növekedést azonban visszafogja a háztartási és kormányzati fogyasztás csökkenése vagy csupán kismértékű növekedése. A várakozások szerint az infláció 2011 során jóval a 2 %-os hivatalos cél fölött marad, tükrözve a hozzáadottérték-adó növekedését és a magasabb export- és importárakat, majd 2012-ben kezd csökkenni. A magas infláció nagy valószínűséggel erodálja a reáljövedelmeket, mivel a bérnövekedés alacsony marad. Az előrejelzéshez kapcsolódó főbb negatív kockázatok a következők: a vállalati beruházások vagy a nettó export tekintetében nem valósul meg a fellendülés; a tartósan magas infláció megakadályozhatja a monetáris politika alkalmazását az alacsony kormányzati kiadások ellensúlyozására.

[1] HL L 209., 1997.8.2., 1. o.

[2] A 2011. évre érvényben tartotta a tagállamok foglalkoztatáspolitikáira vonatkozó iránymutatásokról szóló, 2011. május 19-i 2011/308/EU tanácsi határozat (HL L 138., 2011.5.26., 56. o.).

(7) Az 1466/97/EK rendeletnek megfelelően az aktualizált konvergenciaprogram értékelése alapján a Tanács véleménye szerint a programban szereplő költségvetési előrejelzéseket alátámasztó makrogazdasági forgatókönyv megalapozottnak tűnik, 2012-re vonatkozóan pedig kissé optimista lehet. A konvergenciaprogram – szemben a magatartási kódexben előírtakkal – nem tartalmaz középtávú célkitűzést, ám az levezethető a programban foglalt célokból. A költségvetési stratégia célkitűzése a hiány csökkentése a 2010–2011-es 9,9 %-ról 2015–2016-ra 1,7 %-ra, elsősorban a kiadások korlátozása révén, amely stratégia összhangban áll a növekedést már elősegítő pénzügyi konszolidációra vonatkozó bizonyítékokkal. A konvergenciaprogram szerint a hiányt 2014–2015-re, a Tanács által meghatározott határidőn belül a 3 %-os referenciaérték alá csökkentik. 2010–2011-ben 78,7 %-os adósságrátáról indulva a konvegenciaprogramban foglalt költségvetési előrejelzések szerint az adósságráta először 87,2 %-ra nő 2013–2014-re, majd ezután kezd lassan csökkenni. Az átlagos éves költségvetési erőfeszítés a 2010–2011 és 2014–2015 közötti időszakban 1,6 %. Ez kismértékben elmarad a Tanács által 2009 decemberében ajánlott szinttől (a GDP 1,75 %-a), ennek ellenére megfelelő, tekintve, hogy az erőfeszítés kiindulási pontja a vártnál jelentősen alacsonyabb költségvetési hiány 2009–2010-ben, ezért konzisztens az államháztartási hiány szintjének 2014–2015-re a referenciaérték alá történő csökkentésével. A Bizottság legutóbbi értékelése szerint az államháztartás hosszú távú fenntarthatóságával kapcsolatos kockázatok magasnak tűnnek.

Az elöregedés hosszú távú költségei meghaladják az uniós átlagot, és a jelenlegi költségvetési helyzet miatt ezek a költségek még megterhelőbbek lesznek. A jelenlegi költségvetési pozíció alapján az államadósság 2020-ra a GDP 128 %-ára nőne. A konvergenciaprogram teljes körű végrehajtása elegendő lenne az adósságállomány csökkenő pályára állításához, az azonban 2020-ban még így is 80 % fölött lenne. Konszolidációs tervein túl az Egyesült Királyság kormánya hosszú távú fenntrathatóságot elősegítő intézkedéseket jelentett be; ezek közé tartozik az állami nyugdíjkorhatár 65 évről 66 évre történő tervezett emelése időpontjának korábbi időpontra hozása, valamint bizonyos juttatások és adókorlátok megemelésére vonatkozó módszerek megváltoztatása.

(8) A javasolt költségvetési konszolidáció végrehajtása továbbra is jelentős kihívás. A fenntartható költségvetési egyenleg visszaállításához elengedhetetlen annak biztosítása, hogy a közzétett kiadási tervekhez képest ne történjen csúszás. Ennek függvényében az állami infrastruktúra-beruházások minden eddiginél alacsonyabb szintje (különösen a közlekedés terén) azt jelenti, hogy a növekedésösztönző kiadásoknak kell prioritást élvezniük. A középtávon elegendő elsődleges többlet biztosítása – amint azt a konvergenciaprogram is előirányozza – javítani fogja az államháztartás fenntarthatóságát.

(9) Az Egyesült Királyság munkaerőpiacának rugalmassága lehetővé tette, hogy meglehetősen jól reagáljon a GDP válság alatti jelentős csökkenésére. A munkanélküliség növekedése azonban erőteljesen a fiatalokra koncentrálódott: 2008 és 2010 között a fiatalkori munkanélküliség 15 %-ról csaknem 20 %-ra nőtt. A fiatalok csekély munkaerő-piaci sikere a készségfejlesztés általánosabb és strukturális hiányosságaihoz kapcsolódik. Az Egyesült Királyságban a 18–24 év közötti korai iskola- és képzéselhagyók aránya 15,7 %, azaz magasabb, mint az uniós átlag (14,4 %). Miközben az Egyesült Királyságban különösen magas a 25–64 éves korcsoportban a magasan képzettek aránya, hiányosságok vannak a közepes képzettség terén – az e csoportba tartozók aránya jelenleg az uniós átlag alatt van. Az ország munkaerőpiaca előtt álló másik fő kihívás az, hogy a gyerekek számottevő hányada (17,5 %) él aktív kereső nélküli háztartásban: ez a legmagasabb szint az EU-ban, ahol az átlag 10,2 %. A probléma különösen az egyszülős háztartásokban akut, ami a pénzügyi ösztönzők elégtelenségét és a jól működő gyermekgondozási lehetőségek hiányát tükrözi: a gondozási kötelezettségekkel rendelkezők több mint 32 %-a inaktív vagy részmunkaidőben dolgozik a gondozási szolgáltatások hiánya miatt (ez 4 százalékponttal több az uniós átlagnál).

(10) Az Egyesült Királyságban a válságot megelőző évtizedben lakásárrobbanás volt tapasztalható. Az árak a válság kitörését követően meredeken estek, de azóta részben magukhoz tértek és továbbra is minden eddiginél magasabb szinten vannak. Az üzletkötések száma jelentősen csökkent és azóta is igen alacsony. A lakásárrobbanás hozzájárult ahhoz, hogy a válságot megelőző évtizedben nagymértékben nőtt a háztartások eladósodottsága, és a fenntarthatónál nagyobb mértékű volt a háztartások fogyasztásának növekedése. A lakásvásárlási tranzakciók számának drasztikus esése maga után vonta az ilyen tranzakciókra kivetett adók bevételeinek csökkenését, ami ugyancsak hozzájárult az Egyesült Királyság költségvetési pozíciójának romlásához. A lakáspiac hiányosságai egyúttal magyarázatot szolgáltatnak az Egyesült Királyság lakhatási támogatásra fordított kiadásainak magas szintjére, valamint az államilag támogatott lakásban lakók magas arányára. Az Egyesült Királyság bejelentette a tervezési rendszer és a jelzáloghitelekről szóló rendelet reformjának megkezdését. E kihívásnak a brit gazdaság valamennyi ágazata szempontjából vett fontosságát tükrözendő, indokolt ezen intézkedésekre építve átfogóbb reformcsomagot kidolgozni, többek között a jelzáloghitel-piacok és az ingatlanadózás vonatkozásában, e kérdések rendezése érdekében.

(11) A gazdaság szükséges kiegyensúlyozásának elengedhetetlen alkotóeleme lenne a hazai fogyasztás helyett a magánberuházások fellendítése, ami egyúttal a termelékenységnövekedés ösztönzését is elősegítené. Felmérések azt mutatják, hogy a hitelek rendelkezésre állása és költsége jelentős korlátot állít a magánszféra beruházási és expanziós tervei elé, különösen a banki finanszírozásra utalt kisebb cégek esetében. A kis- és középvállalkozásoknak (kkv-k) történő hitelnyújtás éves növekedési üteme 2009 vége óta negatív volt, a kisvállalkozásoknak történő hitelnyújtás még ennél is meredekebben esett vissza. Ezenfelül, míg a középvállalkozások esetében úgy tűnik, stabilizálódott a referencia-kamatlábak spreadje, a kisvállalkozások esetében valamelyest emelkedett. Az Egyesült Királyság a közelmúltban számos intézkedést, többek között államilag finanszírozott beruházási eszközt vezetett be a kkv-k forráshoz jutásának javítása érdekében, valamint megállapodásra jutott a brit

bankokkal, amelyek számára előírta, hogy növeljék a kkv-knak történő bruttó hitelnyújtást. Emellett fontos elismerni azt, hogy a keresleti oldalon kihívásokkal kell szembenézni, valamint hogy a vállalkozásoknak maguknak is szerepet kell vállalniuk a részükre biztosított programokban való részvételben. Annak érdekében, hogy olyan megoldás szülessen, amely rendszeres kormányzati beavatkozás nélkül képes működni, indokolt további reformokat végrehajtani a bankszektorban zajló verseny fokozása, valamint a nem banki finanszírozás kis- és közepes méretű cégek számára hozzáférhető piacai további fejlődésének megkönnyítése céljából.

(12) A Bizottság értékelte a konvergenciaprogramot és a nemzeti reformprogramot. Figyelembe vette nemcsak a programoknak az Egyesült Királyság fenntartható költségvetési és társadalmi-gazdasági politikája szempontjából mutatott jelentőségét, hanem azt is, hogy megfelelnek-e az uniós szabályoknak és iránymutatásoknak, tekintve, hogy a jövőbeli nemzeti döntéseknél az uniós szempontok beépítésével kell megerősíteni az Unió átfogó gazdasági kormányzását. A Bizottság úgy véli, hogy a programok ambiciózus intézkedéseket tartalmaznak a hiány csökkentésére, és arra biztatja a kormányt, hogy a tervezettek szerint járjon el. További lépésekre is szükség van a lakáspiac megreformálása, a fiatal munkanélküliek, a korai iskolaelhagyók számának csökkentése és az aktív kereső nélküli háztartásban élő gyerekek helyzetének kezelése, valamint annak érdekében, hogy javuljon a magánszektor számára a hitelek elérhetősége.

(13) Ezen értékelés fényében és figyelembe véve a 2010. június 2-i, az Európai Unió működéséről szóló szerződés 126. cikkének (7) bekezdése szerinti tanácsi ajánlást, a Tanács megvizsgálta az Egyesült Királyság 2011. évi aktualizált konvergenciaprogramját, és arról alkotott véleményét [1] az alábbi ajánlás, és különösen annak (1) és (2) pontja tükrözi. Figyelembe véve az Európai Tanács 2011. március 25-i következtetéseit, a Tanács megvizsgálta az Egyesült Királyság nemzeti reformprogramját.

AJÁNLJA, HOGY az Egyesült Királyság a 2011–2012-es időszakon belül tegyen intézkedéseket a következők érdekében:

1. Hajtsa végre a tervezett költségvetési konszolidációt, amely a GDP 6,2 %-át kitevő hiány elérését tűzte ki célul 2012–2013-ra, összhangban a tanácsi ajánlásokkal, amelyek szerint meg kell szüntetni a túlzott hiányt és az államadósság magas arányát csökkenő pályára kell állítani, amikor a túlzott hiányt megszüntetik a programidőszak végéig. Biztosítsa, hogy nem térnek el az ambiciózus kiadáscsökkentési céloktól, ezáltal megerősítve a hosszú távú fenntarthatóságot, és ennek függvényében biztosítson elsőbbséget a növekedésösztönző kiadásoknak.

2. Dolgozzon ki reformprogramot, amely a lakásárciklus által az államháztartásra, a pénzügyi szektorra és a gazdaság egészére gyakorolt destabilizáló hatás kezelésére szolgál, a megfizethetőség könnyítésére és a lakhatás állami támogatása iránti igény problémájának megoldása érdekében. Az intézkedések és szakpolitikai eszközök széles körét lehet figyelembe venni, ideértve a jelzáloghitel-piac, a pénzügyi szabályozás, az ingatlanadózás és a tervezési rendszer reformját a nagyfokú változékonyság megelőzése érdekében.

3. Tegyen lépéseket 2012-ig annak biztosítására, hogy a fiatalok nagyobb arányban lépjenek megfelelő képzettséggel a munkaerőpiacra és javítsa azon 18 és 24 év közöttiek foglalkoztathatóságát, akik végzettség nélkül hagyják el az oktatást vagy képzést. A munkaerő-piaci szükségletekkel összhangban a közepes képzettséget szerzők számának növelésével kezelje a képességek terén fennálló hiányosságokat.

4. Hozzon intézkedéseket a aktuális költségvetési terveken belül az aktív kereső nélküli háztartások számának csökkentésére, azokat megcélozva, akik gyermekgondozási feladataik miatt nem aktív keresők, ideértve az egyedülálló szülőket is.

5. Hajtsa végre a már korábban bejelentett intézkedéseket és továbbra is törekedjen arra, hogy javítsa a banki és nem banki finanszírozás magánszektor, különösen pedig a kkv-k általi hozzáférhetőségét, miközben figyelemmel van a lehetséges kihívásokra a keresleti oldalon. Ösztönözze a bankszektoron belüli versenyt és tárja fel a piacon belül a nem banki finanszírozáshoz, például a kockázati tőkéhez és a nyilvánosan kibocsátott, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokhoz való hozzáférés javításának módjait.

Kelt Brüsszelben, 2011. július 12-én.

a Tanács részéről

az elnök

J. VINCENT-ROSTOWSKI

[1] Az 1466/97/EK rendelet 9. cikkének (3) bekezdésében előírtaknak megfelelően.